ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ – ਸਬਦ ੬੬

ਆਪੇ ਰਸੀਆ ਆਪਿ ਰਸੁ ਆਪੇ ਰਾਵਣਹਾਰੁ ॥

ਰਾਗੁ ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਬਿ, ੨੩

ਆਪੇ ਰਸੀਆ ਆਪਿ ਰਸੁ ਆਪੇ ਰਾਵਣਹਾਰੁ ॥
ਆਪੇ ਹੋਵੈ ਚੋਲੜਾ ਆਪੇ ਸੇਜ ਭਤਾਰੁ ॥੧॥
ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਬੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਆਪੇ ਮਾਛੀ ਮਛੁਲੀ ਆਪੇ ਪਾਣੀ ਜਾਲੁ ॥
ਆਪੇ ਜਾਲ ਮਣਕੜਾ ਆਪੇ ਅੰਦਰਿ ਲਾਲੁ ॥੨॥
ਆਪੇ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੰਗੁਲਾ ਸਖੀਏ ਮੇਰਾ ਲਾਲੁ ॥
ਨਿਤ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣੀ ਦੇਖੁ ਹਮਾਰਾ ਹਾਲੁ ॥੩॥
ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਨਕੁ ਬੇਨਤੀ ਤੂ ਸਰਵਰੁ ਤੂ ਹੰਸੁ ॥
ਕਉਲੁ ਤੂ ਹੈ ਕਵੀਆ ਤੂ ਹੈ ਆਪੇ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸੁ ॥੪॥੨੫॥

ਸਾਰ: ਅਦਵੈਤਵਾਦ ਇਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੁਚੀ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਇਕਜੁਟ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਵਸਤ ਦੀ ਅੰਤਰਸੰਬੰਧਿਤਾ ਇਕ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦਵੈਤਵਾਦ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੋ ਸਚ ਨੂੰ ਚੰਗਿਆਈ ਅਤੇ ਬੁਰਿਆਈ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਦਾ ਹੈ, ਅਦਵੈਤਵਾਦ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਵਿਕਾਰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਬ-ਵਿਆਪੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖੋਜੀ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ। ਇਸ ਸਚ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੀ ਬੇਗਾਨਗ਼ੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੈਵੀ ਅਨੰਦ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਪੇ ਰਸੀਆ ਆਪਿ ਰਸੁ ਆਪੇ ਰਾਵਣਹਾਰੁ ॥

ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਊਰਜਾ ਨਿਰੀਖਰ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਹੈ; ਇਹੀ ਹੀ ਨਿਰੀਖਣਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀ ਹਸਤੀ ਦੇ ਮੂਲ ਤਤਸਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਭੋਗੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਪਲ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਆਪੇ ਹੋਵੈ ਚੋਲੜਾ ਆਪੇ ਸੇਜ ਭਤਾਰੁ ॥੧॥

ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਊਰਜਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ, ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਪਲੰਘ, ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਊਰਜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸੰਪਰਕ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। (੧)

ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਬੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ, ਮੇਰੀ ਪਰਮ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਊਰਜਾ ਹਰ ਵਸਤ ਵਿਚੋਂ ਪਸਰਦੀ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਰਸਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (੧)(ਠਹਿਰਾਉ)

ਆਪੇ ਮਾਛੀ ਮਛੁਲੀ ਆਪੇ ਪਾਣੀ ਜਾਲੁ ॥

ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਊਰਜਾ ਮਛੇਰਾ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਜਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਬ-ਵਿਆਪੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੋਵੇਂ ਹੈ।

ਆਪੇ ਜਾਲ ਮਣਕੜਾ ਆਪੇ ਅੰਦਰਿ ਲਾਲੁ ॥੨॥

ਸਦ ਹਾਜ਼ਰ ਊਰਜਾ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਚੋਗਾ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। (੨)

ਆਪੇ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੰਗੁਲਾ ਸਖੀਏ ਮੇਰਾ ਲਾਲੁ ॥

ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਊਰਜਾ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੀ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰੀ ਹੈ।

ਨਿਤ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣੀ ਦੇਖੁ ਹਮਾਰਾ ਹਾਲੁ ॥੩॥

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਕਤਾ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ। (੩)

ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਨਕੁ ਬੇਨਤੀ ਤੂ ਸਰਵਰੁ ਤੂ ਹੰਸੁ ॥

ਨਾਨਕ ਸਰਬ-ਵਿਆਪੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਰਜ਼ੂ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਸੀਮ ਸਰੋਵਰ ਅਤੇ ਹੰਸ ਦੋਵੇਂ ਹੋ, ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਸਰੂਪ ਦੋਵੇਂ ਹੈ।

ਕਉਲੁ ਤੂ ਹੈ ਕਵੀਆ ਤੂ ਹੈ ਆਪੇ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸੁ ॥੪॥੨੫॥

ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਊਰਜਾ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਖਿੜਦਾ ਕਮਲ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਖਿੜਦਾ ਲਿਲੀ ਦਾ ਫੁੱਲ ਹੈ; ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਹਾਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਆਨੰਦ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। (੪)(੨੫)

ਤੱਤ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦਰ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਵਿਕਾਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਛੋੜਾ ਭਰਮ ਮਾਤਰ ਹੈ; ਸਾਡਾ ਅਸਲ ਸੁਭਾਅ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਨ ਅਤੇ ਹਉਮੈ ਇਸ ਸਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਦਰਦ ਤੋਂ ਜਾਣੂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦੇ ਅਨੰਦ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation

ਵੈੱਬਸਾਈਟ: **OnenessInDiversity.com**

ਈਮੇਲ: **onenessindiversityfoundation@gmail.com**